

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Н.В. Михальченко

«28» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФОРМУВАННЯ МЕДІАКУЛЬТУРИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Ступінь магістра

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тимченко Алла Анатоліївна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від "27" серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від "27" серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від "28" серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної ради (Н.В.Михальченко)

Анотація (українською мовою)

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Формування медіакультури вихователя ЗДО» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

Завдання курсу:

- засвоїти особливості формування медіакультури вчителя початкової школи;
- усвідомити медіа засобів на розвиток сучасного суспільства;
- сформувати теоретичні та практичні навички медіаграмотності.

Міждисциплінарні зв'язки: Актуальні проблеми дошкільної педагогіки, методологія наукових досліджень, Інтерактивні технології в освіті.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Ключові слова: *медіакультура, медіаосвіта, вихователь ЗДО, медіатексти. засоби маніпуляції свідомістю.*

Анотація (англійською мовою)

The program of study of the selective educational discipline "Formation of the media culture of the preschool teacher" is compiled in accordance with the educational and professional program for the master's training in specialty 012 Preschool education according to the educational and professional program "Preschool education".

The subject of study of the academic discipline is the formation of a theoretical and practical knowledge base on the basics of media education and media literacy and practical skills of effective interaction with information obtained from media sources; form the ability to analyze media texts.

Course tasks:

- learn the peculiarities of media culture formation of the primary school teacher;
- to understand media means for the development of modern society;
- to form theoretical and practical media literacy skills.

Interdisciplinary connections: Current problems of preschool pedagogy, research methodology, Interactive technologies in education.

The educational discipline consists of 3 credits.

Key words: *media culture, media education, SEN teacher, media texts. means of manipulation of consciousness.*

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Формування медіакультури вихователя ЗДО**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності **012 Дошкільна освіта** за освітньо-професійною програмою «**Дошкільна освіта**».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

Міждисциплінарні зв'язки: Актуальні проблеми дошкільної педагогіки, методологія наукових досліджень, Інтерактивні технології в освіті.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. *Мета курсу:* формування теоретичної та практичної бази знань з основ медіосвіти та медіаграмотності і практичних навичок ефективної взаємодії з інформацією, отриманої з медіа джерел; формувати здатність аналізувати тексти медіа.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Завдання курсу:

- засвоїти особливості формування медіакультури вчителя початкової школи;
- усвідомити медіа засобів на розвиток сучасного суспільства;
- сформувати теоретичні та практичні навички медіаграмотності.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Розуміти і володіти провідними категоріями педагогіки і психології вищої школи, методики викладання дисциплін професійно-педагогічного циклу.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-2 здатність визначати власну світоглядну концепцію освіти; ЗК-3 здатність володіти критичним, рефлексивним мисленням та дослідницькою культурою

ЗК-8 здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань професійної діяльності;

II. Фахові:

ФК-1 здатність розробляти та реалізовувати педагогічні технології з дошкільної педагогіки;

ФК-9 здатність розробляти і реалізовувати новітні технології, які враховують особливості розвитку дитини з особливим освітніми потребами

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 90 годин / 3 кредити ECTS. ;

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Кредит 1. Зміст феномену медіаграмотності як суспільного, наукового та освітнього явища

Тема 1. Медіаосвіта і медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище. Світовий досвід медіаосвіти.

Тема 2. Різновиди та історичний розвиток медіа. Нові медіа: цифрові, комп'ютерні, інформаційні, мережеві технології

Тема 3. Маніпулятивні можливості мас-медіа. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції

Кредит 2. Інтеграція медіатехнологій в освітній процес закладу дошкільної освіти

Тема 4. Медіапростір освітнього закладу. Дидактичні засади формування медіаграмотності дошкільників

Тема 5. Зміст парціальних програм з медіаосвітньої діяльності в ЗДО

Тема 6. Мультимедійні технології в організації освітнього процесу в ЗДО

Тема 7. Використання медіатехнологій для підтримки розвитку дитини за освітніми напрямками Базового компоненту дошкільної освіти

Кредит 3. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності вихователів та батьків дітей дошкільного віку

Тема 8. Медіакомпетентність вихователя закладу дошкільної освіти

Тема 9. Медіабезпека дошкільника. Батьки як партнери у процесі формування медіаграмотності дитини

3. Рекомендована література

Базова

1. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник / О.Т.Баришполець, Л.А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, О.Є.Голубева, В.В.Різун та ін.; За ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. К.: Міленіум, 2010. 440 с.
2. Основи медіа грамотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошинюк, О.П.Мокрогуза. Київ Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 190 с.
3. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.В.Різуна та В.В.Літостанського. – Київ: Академія української преси, 2013. 447 с.
4. Шейбе С. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. З англ.. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.
5. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / Упоряд.: О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгловська, Л.В. Куземко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.
6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
7. Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник / за ред. О.В. Волошенюк, В. Ф. Іванова, Г. А. Дегтярьової. Київ : АУП, ЦВП, 2020. 79 с.
8. Медіадошкільник : парціальна програма з медіаосвітньої діяльності для дітей старшого дошкільного віку (6-й рік життя) / Г.А. Дегтярьова, О.С. Тарасова, А.П. Фоменко; за заг. ред. О.В. Волошенюк, Г.А. Дегтярьової, В.Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 118 с.
9. Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Навчально-методичний посібник / Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В., Волошенюк О.В./ За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 75 с.
10. Синьов В.М. Потенціал віртуального комп'ютерного середовища в аспекті колекційної медіаосвіти і соціальної реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності / В.М.Синьов, А.Г.Шевцов // Педагогіка і психологія. 2013. №2. С. 61-65.
11. Чинок О. Мультимедіа системи та їх ефективність у системі відкритого навчання /О.Чинок // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – №4.– С. 47-52

Допоміжна

1. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник / О.Т.Баришполець, Л.А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, О.Є.Голубева, В.В.Різун та ін.; За ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – 440 с.
2. Основи медіа грамотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошинюк, О.П.Мокрогуза. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190 с.

3. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.В.Різуна та В.В.Літостанського. – Київ: Академія української преси, 2013. – 447 с.
4. Шейбе С. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.
5. Рень Л. В. Медіаосвіта як засіб формування медіакультури учнів [Текст] / Л. В. Рень // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Чернігів, 2014. – Вип.115. – С.208-212. – (Педагогічні науки).
6. Палагнюк Ю. В. Політологічний аналіз медіа реформ у сучасній Україні та Республіці Польща [Текст] : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук / Ю. В. Палагнюк. Миколаїв, 2008. 16 с.
7. Петрунько, О. В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному середовищі [Текст]: Монографія / О. В. Петрунько. Полтава: Укрпромторгсервіс, 2010. 480 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція (2021). Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/>
2. Вознесенська О.Л. Вікові особливості взаємодії дитини з медіа в родинному контексті; Матеріали II Всеукраїнського психологічного конгресу, присвяченого 110 річниці від дня народження Г.С. Костюка (19-20 квітня 2010 року). Т. II. К.: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2010. С. 30-35. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/vikovi-osoblyvosti-vzayemodiyi-dytyny/>
3. Голубева О. Є., Стерденко С. М. Соціалізація дитини у світі екранних медіа. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / О.Т. Барішполець та ін.; за ред. Л.А. Найдюнової, О.Т. Барішпольця. Київ: Міленіум, 2010. URL: <http://balakliyaschool2.edu.kh.ua/Files/downloads/Посібник%20по%20медіаосвіті.pdf>
4. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку/ Національна академія педагогічних наук України . Київ: ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/publications/concept>
5. Крутий К. Л. Медіадидактичні особливості використання мультфільмів як засобу навчання мови і розвитку зв'язного мовлення дошкільників – URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNP ped 2013 3 19>
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с. URL: <https://www.aup.com.ua/uploads/momg.pdf>
7. Навчальний календарик розвитку критичного мислення. Робочий зошит для дітей старшого дошкільного віку / Степанова Н. М. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 73 с. URL: <https://www.aup.com.ua/navchalnyy-kalendarik-rozvitku-krit/>
8. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність» URL: <https://medialiteracy.org.ua/category/vycladachu/vnz-vycladachu/video-vnz-vycladachu/>
9. Семеняко Ю. Б. Виховання у дітей старшого дошкільного віку основ культури використання медіапродукції у закладах дошкільної освіти: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.08. – дошкільна педагогіка. Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України. Київ, 2019. URL: https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/Semenyako_dis.pdf
10. Формування медіатворчості у дітей середнього дошкільного віку шляхом залучення їх до медіадіяльності URL: <https://medialiteracy.org.ua/formuvannya-mediatvorchosti-u-ditej-serednogo-doshkilnogo-viku-shlyahom-zaluchennya-yih-do-mediadiyalnosti/>
11. Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти» - лист МОН України № 1/9-148 від 16. 03. 2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, самостійні та контрольні роботи, виступи, реферати.